

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Colin Falconer
LORD OF THE ATLAS

Copyright © 2021 by Colin Falconer
Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04563-5

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Kolin
Falkoner

GOSPODAR
ATLASA

Preveo Mirko Bižić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

PRVO POGLAVLJE

LONDON, 1893.

Kakvo mesto, pomislio je Džordž. Prljavo, masno i sa zadahom ubistva.

Bilo je leto, a noć vrela i gusta kao sirup. Uopšte nije ličilo na Englesku, izgledalo mu je kao da se vratio u Indiju. Skrenuo je u bočnu ulicu, pored nekoliko mutno osvetljenih barova. Senke su se zbijale u uglovima i ulazima – žene, mornari i mladi lopovi koji su tražili lake mete. Pa, ovde ih neće naći.

Pratio je zvuk grubog smeha. Dva muškarca sa polucilindrima i ogrtačima pušili su cigare ispred bezlične građevine bez prozora. Izgledali su kao da im nije mesto među ovim ljudima. Džordž je znao da je našao ono što je tražio.

Popeo se uz uske drvene stepenice i prošao kratkim hodnikom, pa se namrštio dok je prolazio kroz zavesu u sobu za kockanje. Primesa straha i znoja mešala se sa smrdljivom atmosferom prožetom ustajalim duvan-skim dimom, od čega je osetio kiseo ukus u grlu.

Džordž je izvadio sat iz džepa na prsluku. Tek su prošla dva sata iza ponoći.

Pomisli kako bi trebalo da je već u krevetu.

Pogledao je po sobi u crveni baršun koji su izjeli moljci, lažna ogledala iz Vičence, rupe od cigara na turskim ćilimima. Ličilo je na salon u bordelu u Aleksandriji, u kome je jednom bio. Ali to je bilo iskustvo kog nije želeo da se priseća.

U prostoriji je bilo četiri-pet stolova, za kojima su se trenutno igrale različite igre. Nekoliko igrača ga je nakratko pogledalo, pa ponovo usmerilo pažnju na karte.

Onda ga je ugledao, za stolom na suprotnoj strani, leđima okrenutog prema vratima. Rekli su mu da će ga naći ovde kada se raspitivao u krčmi na dokovima.

Taj vam je uvek tamo. Svake noći.

Harijev prsluk bio je raskopčan, a kravata razvezana. Nije ostario ni dan otkad ga je Džordž poslednji put video, a ipak je izgledao kao da mu je sto godina. Džordž je jednom prilikom video takav izgled, nakon što je svedočio na vojnom sudu, na licu mladića osuđenog na smrt streljanjem.

Dva čoveka posmatrala su ga sa druge strane konopca koji je odvajao stolove od ostatka prostorije. Jedan je bio građen kao rvač i izgledao je kao školski siledžija, kao da jedva čeka da nađe nekoga koga će izmlatiti. Njegov kolega bio je nizak i đavolski mršav. Podsetio je Džordža na jedan od prvih leševa koje je video u medicinskoj školi, kriminalca pogubljenog zbog toga što je sekirom ubio majku i mlađeg brata. Ovaj čovek kao da je bio blizanac tog leša, sve do pojedinosti kao što je pomalo plavičasto mrtvačko bledilo njegove kože.

Pogled siledžije na trenutak se zaustavio na njemu, pa ponovo odlutao. Očigledno ga nije smatrao pretnjom. Još jedan degenerik došao je da izgubi sav novac na kartama ili da ga strači na kurve, kao da je govorio taj pogled.

Džordž se pomerio u stranu, držao se u pozadini ne želeći još da bude primećen. Nije ni bilo mnogo šanse za to, pomislio je. Sudeći po izrazu na Harijevom licu, i stanju u kome se nalazio, teško da bi trenutno prepoznao i rođenu majku.

Hari je obrisao čelo maramicom, spazio svoj odraz u pozlaćenom ogledalu na zidu, i okrenuo se na drugu stranu. Nije mogao da podnese pogled na samog sebe.

Mogao je da ode kući, da je mogao to sebi da priušti. Bio je mrtav umoran i popio je previše jeftinog šampanjca koji se ovde služio.

Krupije, koji je sedeo sa suprotne strane stola, poigravao mu je pred očima. Zatreptao je, pokušavajući da se usredsredi. Bilo je kasno, i većina igrača već je ustala od stola. Sada su ih bila samo trojica; za stolom za barbaru u ovo doba noći bili su samo pijani i očajni.

Pogledao je u ostale igrače. Čovek sa njegove desne strane imao je brkove poput četke za cipele, a retka kosa bila mu je zalizana preko cele poput žica na gitari. Glava mu se sijala u blesku gasnih svetiljki. Hari je pretpostavio da je on glavni službenik u nečijoj kancelariji, i da pokušava da povрати svoju nedeljnu platu nadajući se da njegova žena to nikada neće saznati.

Čovek sa njegove druge strane izgledao je kao stranac. Nadlanice su mu bile obrasle crnim maljama, a skoro na svakom prstu imao je po zlatan prsten. Nos mu je bio veliki, a oči mrtve kao u riba na pijaci pored dokova. Ivica okovratnika bila mu je potamnela, a pečat na jednom prstenu bio je veličine golubijeg jajeta. Hari ga je procenio kao svodnika.

Hari je iznova usmerio pogled na sto. Na čoji je bila rupa. Zagrebao ju je noktom dok je zurio u žetone ispred sebe, smeđe pločice u vrednosti od po deset funti, jarkocrvene od pet funti i nekoliko plavih od jedne funte. Rasporedio ih je na gomilice. Da li je ovo stvarno sve što je ostalo?

Samo loš niz. Sreća uskoro mora da se preokrene.

Gurnuo je žetone napred. Ulog od trideset funti. Grudi su mu se stezale.

Posmatrao je službenika krajičkom oka. Ovome je kapljica znoja skliznula niz obraz i nestala ispod okovratnika. Hari je mogao da nanjuši strah koji je zračio iz njega, pomešan sa pićem. Čovek je pogladio brkove i posegnuo za čašom ispred sebe. Iskapio ju je. Pio je ono što su ovde prodavali kao brendi i to je postojano radio cele noći. Oblizao je usne i gurnuo napred žetone u vrednosti od deset funti. Ostao mu je još samo jedan crveni.

Svodnik uopšte nije ni podigao pogled. Gurnuo je dovoljno smeđih žetona na sredinu stola da pokrije ulog.

Hari je pljesnuo po drvenoj kutiji sa kartama da ih poravna. Ivica karte virila je iz kutije kao ružičasti jezik. Podelio ju je na svoju desnu stranu, licem nadole, pa sledeću na levu stranu, a zatim jednu i sebi. Ponovio je postupak, podelivši svakome po dve karte.

Krupije je – izgledajući kao da je napola zaspao – drvenom lopaticom povukao karte po čoji i stavio ih ispred ostalih igrača.

Hari je šakama zaklonio svoje dve karte i podigao ivicu prve palcem. Četvorka tref. Uradio je isto i sa drugom. Trojka herc. Ukupno sedam. Osetio je kako mu se znoj nakuplja na gornjoj usni.

Svodnik je pogledao u svoje karte, slegnuo ramenima i okrenuo ih licem naviše. Zapucketale su kada ih je okrenuo. Sedmica i dvojka, to se nije moglo nadmašiti.

Hari je pogledao udesno. Činovnik je jedva primetno klimnuo glavom. Hari je kucnuo po stolu i gurnuo kartu preko zelene čoje. Krupije ju je pažljivo podigao i pokazao činovniku. Još jedna četvorka tref.

Video je kako čoveku Adamova jabučica podrhtava kao plutača na olujnom moru. Znači dobra karta.

Hari se okrenuo na drugu stranu, razmišljajući o svodnikovim kartama. Moraće da sustigne njegov zbir, da bi izbegao da ga isplati na njegovih devet. Za to će mu trebati dvojka. Kolike su šanse za to? Na stolu su bila tri špila, dvanaest dvojki sveukupno. Koliko ih je do sada izvučeno? Nije mogao da se seti. Um mu je bio zamagljen.

Ako bi ostao na sedam, zakon verovatnoće govorio je da će to biti dovoljno da pobjedi službenika, kakve god ovaj imao karte.

Okrenuo je svoje karte licem nagore.

Prošao je samo jedan otkucaj srca, a onda je krupije okrenuo službenikove karte. Hari se zablenuo u njih. Par dvojki i četvorka tref.

„Osam.“ Krupije je ubacio odbačene karte u limenu posudu.

Hari je pokušavao da ne obraća pažnju na žamor za ostalim stolovima oko sebe, za kojima su se igrali rulet i blekdžek. Neka žena je zacičala od smeha, kidajući mu živce. Okrenuo se i video čoveka sa zlatnim zubom kako se ceri dok naručuje još šampanjca. Bar je neko našao svoju sreću.

Gledao je kako krupije drvenom lopaticom deli njegove preostale žetone između ostala dva igrača, pa posegnuo preko linije za još jednim plavim žetonom iz banke. U ušima mu je zujalo. Držao se za ivicu stola kao da bi mogao da sklizne postrance i padne. Jedva je disao.

Krupije je zurio u njega. Podigao je obrvu i slegnuo ramenima kao da pita Harija: *Pa, šta ćeš da uradiš?*

Hari je gurnuo ruku u džep i izvadio kovertu. Zavirio je unutra. Pedeset funti, za koje je sebi obećao da ih neće dirati – sve što je stajalo između njega i polomljenih nogu ili noža zarivenog između rebara.

Pogledao je preko krupijeovog ramena u dvojicu koja su sve posmatrala iza crvenog baršunastog konopca. Namignuo im je, pa gurnuo svežanj novčanica prema sredini stola.

Krupije je pokupio novac, prebrojao ga, pa gurnuo pet smeđih žetona preko čoje prema njemu. Hari se u sebi pomolio bogu, u koga nije verovao. Da vidimo koliko me taj gad stvarno mrzi, pomislio je.

Uzeo je tri žetona i gurnuo ih preko linije. Na trenutak je oklevao, pa dodao i preostala dva sležući ramenima. Osećao je kako ga druga dva igrača odmeravaju pogledom, pokušavajući da procene čoveka koji može sebi priuštiti da rizikuje kiriju za šest meseci na jednu ruku u deljenju karata.

„Pedeset funti u banci“, rekao je krupije. Čak je i on sada obraćao pažnju na sve.

Činovnik je izgledao kao da se bori protiv samog sebe. Hari je znao tu vrstu ljudi. On je isti kao ja, pomislio je. Gubiće cele noći, ali neće odustati i otići kući dok sve ne izgubi ili sve ne povrati.

„Ideš ili ne?“, upitao ga je krupije.

Ovaj je gurnuo svoja četiri žetona od pet funti prema sredini stola.

Svodnik se počeošao po bradi, a čekinje su šuš kale ispod njegovih noktiju. Slegnuo je ramenima, pa gurnuo tri smeđa žetona na sredinu stola da pokrije iznos u banci. Delovao je nezainteresovano, kao da je u pitanju mali ulog.

Hari je sporo i duboko udahnuo. Posegnuo je prema kartama. Ruka mu nije drhtala, bio je potpuno miran. Kao onog dana u El Kebiru. *Hajde, budi dobar prema meni, samo ovog puta.*

Na kraju se sve svodilo na raspored karata, zar ne? Za nekoliko minuta, pomislio je, biću za šankom i naručivati još šampanjca, ili ću ležati napolju na hladnoj kaldrmi u lokvi krvi.

Podelio je karte iz špila, pa brzo pogledao u one ispred sebe, pokušavajući da izgleda kao da mu je pomalo dosadno. Kraljica srce i keć pik. Ljubav i smrt. Da li bi uopšte moglo da bude gore?

Službenik je pokazao svoje karte. Devetka i kraljica. Osmehnuo se, pokazujući pokvaren smeđi zub. Bakara. Nije mogao da izgubi.

Ne. Ovo nije moglo ponovo da se desi.

Hari je video kako svodnik palcem kucka po ivici stola. Video je da ga Hari gleda, pa je prestao. Odmahnuo je glavom. Zadržaće svoje karte. Ako neće da povuče još jednu kartu, to znači da u ruci ima zbir šest ili sedam.

Hari je prstima protrljao znojave dlanove. Usta su mu bila toliko suva da je jedva mogao da proguta pljuvačku. Jako je pljesnuo po drvenoj kutiji, kao da bi tako mogao da je natera da mu da ono što želi. Brzo pogledavši kartu, okrenuo ju je i gurnuo preko čoje, skoro prezirno.

Još jedan keć pik. Dva do sada. U bakari skoro da nije moglo da bude gore. Krupije je prevrnuo svodnikove karte. Petica i dvojka. Potpuno nepotreban zbir od sedam.

Krupije je lopaticom gurnuo Harijeve žetone desno i levo. Hari je izgledao kao da je progutao hladnu mast. Bio je potučen, opelješćen. Gurnuo

je ruku u džep i izvadio srebrnu tabakeru. Ruka mu se tresla dok je palio cigaretu.

Krupije je zurio u njega. Želeo je svojih pet posto za kuću. Svodnik se nagnuo napred i bacio žeton na sto.

„Dozvoli mi, druže. Lepo si me obezbedio za nedelju dana. Ovo je najmanje što mogu da uradim.“

Hari se odupro porivu da mu zabije lakat u zube. Ustao je i izašao iz prostorije. Kretao se toliko brzo da je onu dvojicu koja su ga posmatrala u toku cele partije zatekao nespremnu. Gotovo da su pali jedan preko drugog kada su krenuli za njim, i upetljali su se u crvenu baršunastu zavesu. U nekim drugim okolnostima to bi moglo da bude maltene zabavno.

Džordž je video kako je Hari naglo ustao od stola i izašao iz salona. Pratio je onu dvojicu kroz zavesu i niz hodnik. Neki čovek isprečio mu se na putu i on ga je odgurnuo. Čuo je kako ovaj psuje za njim dok je trčao niz stepenice.

Ulica je bila pusta. Žuta svetlost iz jedne jedine gasne lampe sijala je na kaldrmi. Čuo je neki metež u jednoj uličici i potrčao u tom pravcu, a njegov štap od malake sa gumenim vrhom odskakao je od kamenova u kaldrmi.

Video je senovita obličja u uličici. Izgledalo je kao da je Hari upao, ili utrčao, u klopku. Dvojica su stajala na suprotnoj strani uličice, zaprečujući mu prolaz. Onaj siledžija iz kockarnice i njegov prijatelj sličan lešu pratili su ga ovamo i sada su ga pribili uza zid.

Siledžija je odnekud izvukao drvenu palicu, kojom se pljesnuo po dlanu. „Čemu žurba, druškane?“, rekao je Hariju.

„Zaboravio sam da nahranim mačku“, odgovorio mu je Hari.

Džordž se osmehnuo. Nemaština mu nije oduzela smisao za humor. Dobar znak.

Izgledalo je da Hari i dalje misli da bi mogao da se borbom probije iz klopke. Pojurio je pravo na krupnog tipa, zamahnuo i promašio, što je omogućilo onom manjem čoveku da ga zgrabi s leđa. Jednom rukom obuhvatio je Harija oko vrata i povukao ga nazad, izbacivši ga iz ravnoteže. Dvojica koji su čuvala ulaz u uličicu potrčala su da im pomognu. Uхватili su Harija za ruke i pritislili ga uza zid.

Držali su ga tako, a onaj mršavi je počeo da ga udara pesnicama, sporo i metodično. Nije žurio, pravio je razmake između zamaha da izabere mesto gde će udariti. Prvi udarac pogodio je Harija u rebra, od čega se Hari presamitio, što je olakšalo onom tipu da ga drugi put pogodi u nos. Hari nije ispuštio nikakav zvuk. Nije bilo molbi ni vikanja.

Džordž je pretpostavio da Hari ne želi da im priušti to zadovoljstvo.

Iz desnog oka i nosa već mu je tekla krv. Hari bi se zaista naljutio jedino ako bi mu slomili neki zub, uvek je bio prilično sujetan u vezi sa svojim izgledom.

„Gospodo, mislim da treba odmah da prestanete“, rekao je Džordž.

Mršavi se okrenuo. Pogledao je preko Džordžovog ramena da proveriti da li je doveo neke prijatelje sa sobom, a kada je shvatio da je Džordž sam, rekao je nešto ostalima i svi su se nasmejali. Pogledom su odmerili njegovu odeću – večernje odelo, uglačane cipele, svileni polucilindar, štap od malake – i zaključili da je kicoš, pa je stoga bezopasan.

Krupni je rekao: „Bilo bi ti bolje da se ne mešaš u ovo, druškane.“

Džordž je zakoračio napred. Nemarnim trzajem ruke zbacio je sa štapa gumenu vrh, i čak i u mutnom sjaju gasne lampe blesak čelika na njegovom vrhu ostavio je utisak.

Krupni je promenio ton. „Ko si ti, jebote?“, upitao je.

Džordž nije imao Viktorijin krst, kao Hari, i bio je više naviknut da čisti i previja rane nego da ih izaziva, ali bio je na ovom svetu dovoljno dugo da zna šta čovek mora raditi u uličnoj tuči. Sve je bilo u brzini i agresivnosti, a ne u stajanju u mestu kao što su radili ovi fini momci.

Jednom je brzo zamahnuo štapom i mršavi je zacvileo i zateturao se unazad, rukom stežući lice. Krv mu je prskala između prstiju. Dok su drugi u šoku zurili u njega, Džordž je još jednom trznuo člankom ruke i krupni siledžija zagrcnuo se i užasno zabuljio u posekotinu na svojoj ruci. Sečivo je prošlo pravo kroz rukav njegovog kaputa. Shvatio je da više nema snage u ruci da drži palicu, koja je pala na pločnik i zazveketala po njemu.

„Tetiva koju sam upravo presekao ključna je za obavljanje pokreta. Njen latinski naziv je *flexor carpi ulnaris*. Moraš da je koristiš kako bi savijao ruku i držao stvari, kao što je oružje koje si upravo ispuštio na kaldrmu. Bojim se da će joj trebati mnogo vremena da zaraste. Želiš li još jednu lekciju iz anatomije? Trebalo bi da posekotina na tvom patelarnom ligamentu bude krajnje poučna.“

Krupni čovek se okrenuo i odjurio niz uličicu, stežući ruku. On više neće stvarati nevolje. Dve bitange koje su držale Harija dok ga je onaj treći tukao zaključile su da im onaj ko ih plaća ne daje ni izbliza dovoljno novca.

Pobegli su.

Pošto ga niko više nije držao u uspravnom položaju, Hari je kliznuo niza zid u čučanj.

Mršavi je i dalje stezao lice levom rukom. Kleknuo je i drugom rukom potražio odbačenu palicu. Džordž ga je nagazio po prstima i ovaj je zaskičao od bola i panike. Džordž je prineo oštricu štapa njegovom grlu.

„Bio sam nepristojan. Maločas si me pitao ko sam. Ja sam čovek koji će ti iskopati oba oka jednim trzajem zgloba i pokloniti ih tvojoj ženi kao minduše ako ne ostaviš tu palicu.“

Čovek ga je poslušao. Krv mu je kapala na ruku i curila mu u kaput. Okom kojim je mogao nesmetano da gleda potražio je svoje saradnike. Oni su već odavno nestali s vidika.

Džordž je držao vrh oštrice pritisnut na obraz mršavog, tačno ispod oka. „Iskrvariću do smrti ovde.“

„Meni je svejedno“, odgovorio je Džordž. „Radi šta hoćeš.“ Klimnuo je glavom prema Hariju. „Znaš li ko je ovaj čovek?“

„On je pijanac koji ne plaća svoje kockarske dugove.“

„On je kapetan Hari Delhejz iz Kraljevske konjičke artiljerije. Odlikovan je Viktorijinim krstom za hrabrost u bici kod Tel el Kabira.“

„Nije me briga ko je. Treba da plati svoje dugove.“

„Koliko je dužan?“

„Petnaest funti i deset šilinga.“

„Petnaest funti? Ozbiljno bi povredio čoveka za tako tričavu sumu? Kakva to bubašvaba zarađuje za život na taj način?“ Pogledao je u Harija, koji se naprezao da se uspravi na noge. „Hari, izgleda da je ovaj gospodi nešto ispalo.“

Hari je zastenjao i podigao drvenu palicu. Džordž je uhvatio štap ispod miške, izvadio novčanik i bacio nekoliko novčanica ispred nogu mršavog čoveka. „Uzmi svoje pare i idi.“

Čovek je zgužvao novčanice i strpao ih u džep. Oteturao se, i dalje se držeći za lice.

„Treba da odemo odavde. Jesi li spreman?“

„Biću za trenutak. Moram da namestim sebi nos.“

„Tvoj nos je u redu. Idemo.“

Činilo se da Hari ima problema sa hodanjem i disanjem. Džordž u mraku nije mogao stvarno da vidi koliko je Hari povređen, ali nije mogao mnogo da uradi ovde čak i da je to jasno video.

„Džordžu, otkud ti ovde?“

„Ovo je razgovor koji ćemo ostaviti za kasnije. Prvo moramo da te odvedemo kući. Živiš li daleko?“

„Biće to kratka i prijatna šetnja.“

Koraknuo je i posrnuo. Džordž ga je obuhvatio rukom. „Hajdemo“, rekao je.

Stigli su do Mosta Voterlu, i Džordž je potražio kočiju. Naslonio je Harija na zid, izvadio tabakeru, zapalio dve cigarete i stavio jednu prijatelju između usana.

„Prošlo je mnogo vremena“, rekao je Hari.

„Četiri godine.“

„Dobro je što si se pojavio.“ Nakašljao se i ispljunuo krv na pločnik. „Mislim da mi je kopilad slomila rebra.“

„Imao si sreće što je to jedino što su ti slomili.“

„Hoćeš li mi reći šta ćeš ti ovde?“

„Hajde prvo da te odvedemo kući. Ne verujem da ćemo naći prevoz.“

„Hodaćemo.“

„Hoćeš li moći?“

„Ja sam ratni heroj.“

„Ne, ti si srećnik. To su dva različita pojma.“ Stavio je cigaretu u usta i podmetnuo Hariju rame da se nasloni na njega. „U redu, pokaži mi kuda da idemo.“

Nije to bilo mesto po kome treba lutati noću, kroz uličice koje su udarale na mokraću, pune mračnih ulaza. Od smrada koji se podizao iz rešetaka kanalizacije zastajao je dah. Džordž je držao štap nagotovs dok ga je Hari usmeravao do jednih neupadljivih vrata. Nigde nije bilo upaljeno nijedno svetlo i morali su da se teturaju uz uske stepenice po mraku. Hari je dvaput pao, udarajući potkolenicama o ivice stepenika.

Petljao je sa ključem i najzad uspeo da ga uvuče u bravu. Prvo što je Džordž zapazio bio je zadah ustajalog duvana i vlage. Nije bilo električnog svetla i Hari je morao da pipa okolo da nađe gasnu lampu.

Pokazao je prema spavaćoj sobi i Džordž ga je uneo u nju i bacio na krevet. Zahrkao je pre nego što mu je Džordž izuo čizme. Džordž ga je pokrio ćebetom i promišljao se da li da se vrati u hotel ili da spava na sofi.

Odlučio je da ostane. Hariju je bila potrebna medicinska nega, a osim toga, ako bi ga ostavio samog makar i na sat, nije mogao da zna u kakvu bi nevolju gad mogao da se uvali.

Džordž je zatvorio vrata spavaće sobe i osvrnuo se oko sebe. Kakav nered. Na podu su bili naslagani prljavi tanjiri, brdo opušaka u jeftinoj limenoj pepeljari, slika gole haremske plesačice iznad kamina. Komad gipsanog plafona otpao je i stajao je prislonjen uz zid.

Ušao je u kuhinju da potraži kafu. Na klupi pored prozora stajali su hleb i mleko. Hleb je bio buđav, a mleko usкисло. Nije bilo ničeg drugog.

Džordž se vratio u dnevni boravak i našao ćebe u ormanu. Moraće da upotrebi svoj kaput kao jastuk. Upravo je hteo da ugasi gasnu lampu, kada je ugledao neke uokvirene fotografije na kaminu i prišao je da ih bolje pogleda. Porodica ozbiljnog i svečanog izgleda stajala je u dvorištu svoje kuće u Devonu, a na drugoj slici bio je Hari u svojim tinejdžerskim danima, sa bratom i roditeljima, na planinarenju u Velsu. Džordž se iznenadio videvši minijaturu Harijevog oca, koji je izgledao primereno strogo sa šiljatom bradicom i lornjonom.

Ugasio je svetlo i sklupčao se na sofi, razmišljajući o čoveku koji je toliko glasno hrkao u spavaćoj sobi da bi probudio mrtve. Kako je pao ovako nisko? Toliko mu je zavideo dok su bili u školi i pokušavao je da ga oponaša na vojnoj akademiji. Kako je Hari mogao dopustiti da mu se ovo dogodi? Ako ga poverioci ne ubiju, onda će umreti od hladnoće pre kraja zime.

Nije to bila baš najneudobnija noć koju je proveo u životu; to bi pre bila ona noć koju je prespavao u rovu dok su ga živog jele peščane muve u Egiptu. Najzad je utonuo u san, samo da bi ga malo kasnije probudilo trubljenje ranog jutarnjeg tramvaja.

DRUGO POGLAVLJE

Hari se naglo prenuo iz sna. Seo je, dahćući od bola. Sve mu se u trenutku vratilo u sećanje; još jedna loša noć za kockarskim stolom, ljudi koji su ga uhvatili u uličici i dobro premlatili. Biće pravo čudo ako mu

nije polomljeno pola rebara. Jezikom je opipao zube. Izgledalo je da su svi još na svom mestu.

Pa, to je bilo neočekivano. Starog Delhejza još nije izdala sreća, pomislio je.

Prišao je prozoru i video čoveka na ulici kako gasi gasne svetiljke. U sedam sati verglaš je počinjao svoj obilazak ulica, vodeći za uzicu malog majmuna kapucinera, koji je brbljao i kričao. Pokušavajući da umakne od buke, pretpostavio je Hari. Za boga miloga, pomislio je. Šta bih dao da sam još u vojsci. Ustrelio bih gada.

Džordž je promolio glavu kroz vrata. „Znači budan si.“

„Džordžu. To si ti, nisam sanjao.“

„Grozno izgledaš. Koji ono beše roman? Viktor Igo. Ono o grbavcu. Tako izgledaš.“

„Hvala.“

„Daj da te pogledam. Svuci se.“

Hari ga je poslušao. Košulja je bila uništena, a mrlje od krvi sa veša nikada neće moći da se operu. Odelo mu je bilo prekriveno prljavštinom iz uličice.

Džordž se vratio sa krpom i posudom hladne vode. Sagnuo se i pogledao mu u usta. „Pa, zubi su ti još tu, mada su neki kutnjaci rasklimani. Usna ti je pocepana, ali ti bar vilica nije iščašena.“ Obrisao mu je krv sa lica i podigao tri prsta.

„Koliko prstiju vidiš?“

„Dvadeset devet.“

„Dovoljno blizu.“

Imao je modrice na rebrima sa obe strane.

„Kako se osećaš?“

„Boli me kad kašljem.“

„Nemoj da kašlješ.“

„Boli me čak i kada dišem.“

„Onda nemoj da dišeš, izbor je na tebi. Možda da sledeći put platiš svoje dugove.“

„To je tvoje profesionalno mišljenje?“

„To bi te koštalo više.“

„Šta mi je sa nosom? Da li je slomljen?“

„Da, ali nije strašno. Savijen je pod prilično zgodnim uglom, i kada otok prođe, daće tvom dečaćki lepom izgledu grublju primesu. Izgledaćeš stvarno kao neko ko zaslužuje medalju.“

„Možeš li da ga ispraviš?“

„Mogao bih da imam opremu sa sobom. Ili možeš da odeš u bolnicu.“

„Hoće li boleti?“

„O, da. Prilično.“

„Pa, da se ne gnjavimo s tim. Šta misliš, doktore, hoću li živeti ili umreti?“

„Zavisi.“

„Zavisi?“

„Zavisi od toga hoćeš li odustati od kartanja. Koliko još ima gospode kojoj duguješ?“

„Nekoliko. Ali ne bih nazvao nikog od tih njih gospodom.“

„Onda ću ti reći da prognoze nisu dobre. Ovog puta imao si sreće. Rebra će te neko vreme pakleno boleti, ali onda bi trebalo da budeš dobro. Da nisam došao na vreme, batine bi bile mnogo gore. Ono su bili ljudi koje bi svako ko je zdravog razuma pokušao da izbegne.“

„Bilo je to samo nekoliko funti. Hteo sam da im vratim.“

„Kako? Imaš li posao, Hari?“

„Zvučiš kao moj otac.“

„Osećam se kao tvoj otac, neka mu je bog u pomoći. Hajde, obuci se. Kupiću ti nešto za doručak, a kasnije možemo da navratimo u moj hotel i sredimo ti tu posekotinu iznad oka.“

„Još mi nisi rekao otkud ti ovde. Poslednje što sam čuo o tebi je da ideš kući da porađaš žene i lečiš decu od malih boginja. Nisi slučajno navratio u kockarnicu sinoć, zar ne? To uopšte nije mesto koje bi tebe privuklo. A daleko si od kuće.“

„U pravu si. Došao sam da tražim tebe.“

„Čak i ja mogu to da shvatim.“

„Došao sam da ti ponudim poslovnu priliku.“

„Posao! Ja nisam lekar.“

„Ovo nema nikakve veze sa medicinom. To je šansa da radiš ono u čemu si najbolji.“

„Da upadam u nevolje i razočaravam svog oca?“

„Tako nešto.“

„Prvo moram da razbijem mamurluk. Ima jedno mesto na uglu. Vlastnik je moj prijatelj, trebalo bi da bude, ja ga održavam u poslu.“ Teturavo se uspravio, uzeo sako i šešir, pa krenuo prema vratima.

Teretna kola su se vukla prema mostu, u pravcu Kovent Gardena, izmešana sa kočijama i konjskim zapregama na dva nivoa na Voterlu roudu. Vazduh je smrdeo od dima sa železničke stanice.

Ispred *Krune* konobari su glačali ogromne viseće lampe i izloge, i istovarali bačve piva sa teretnih kola u mračne otvore podruma. Napolju su stala kola koja su dovezla pihtije od jegulje. Doručak za neke od gostiju. Hari je krenuo napred, progurao se kroz red i ušao u bar.

Seli su u prozorsku nišu. Džordž je naručio kriglu svetlog piva. Hari je rekao: „Kao i obično, Berte.“ Ispostavilo se da je „obično“ dupli džin.

Harijeve ruke su se tresle dok je uzimao čašu. Zapalio je cigaretu.

„Samo polako“, rekao je Džordž.

„Ne mogu da počnem dan bez jakog doručka“, primetio je Hari. Uzeo je jučerašnje izdanje *Tajmsa* i pregledao čitulje.

„Šta to radiš?“, pitao je Džordž.

„Svskog jutra najpre proverim jesam li na spisku. S obzirom na to kako se osećam, ne mogu uvek da budem siguran.“

„Šta si radio otkako si otišao iz vojske?“

„Znaš ti šta sam radio. Ne moraš da budeš delikatan.“

„Rekli su mi da juriš za flašom. Izgleda da si je nekoliko puta stigao.“

„Trebao mi je odmor od vojničkog života.“

„Da li ovo nazivaš odmorom? Izgledaš kao da si upravo ispuzao iz kanalizacije.“

„Hvala.“

„Pa rekao si mi da ne budem slabunjav.“

„Je li te otac poslao?“

„Dobro znaš da nije.“

Hari je progutao gutljaj džina. Zakašljao se i uhvatio se za rebra. „Kako si me našao?“

„I dalje sam u kontaktu sa dosta drugova koji su bili sa nama u Kairu. Oni vole da pričaju.“

„Siguran sam da vole.“

„Ti si sjajna tema za tračeve.“

„Kako su svi oni?“

„Isto. Samo su svi malo stariji.“

„A mudriji?“

„Naravno. Kao i svi mi.“

„Pa, drago mi je što si me našao. Veliki sam ti dužnik. Mislim da su oni tipovi mogli da me pošalju u bolnicu da se nisi pojavio.“

„Nazovimo to uzvratnom uslugom. Ti si mene izvukao iz bezbroj nevolja u školi.“

„Pa onda si bio mladi. Manji. I nisi imao štap sa sečivom na vrhu.“

„Trebalo bi da ih daju svakom učeniku kada krene u novu školu.“

„To bi rešilo problem sa siledžijama. Jesi li se vratio u Bristol?“

Džordž je odmahnuo glavom. Otpio je gutljaj piva i namrštio se. Ovo je bilo malo prerano za njega. „Ne, ovde sam, u Londonu. Svuda sam te tražio, a onda sam otkrio da živimo na samo nekoliko kilometara udaljenosti.“

„Ipak, pretpostavljam da ti imaš bolji stan, zar ne?“

„Možda. Ti se nikada nisi vratio?“

„Ne. Stalno sam gubio raspored polaska vozova.“

„Neki ljudi kažu da se namerno nisi vratio.“

„Zašto bih to uradio? Kako je tvoj tata?“

„Umro je. Prošle godine.“

„O! Žao mi je što to čujem. Bio je dobar čovek. Sada nas više nije ostalo mnogo.“

Džordž se nevoljno osmehnuo. „Možeš da se šališ u vezi s tim, ali ti imaš više zajedničkog sa njim nego što misliš.“

„Tvoj otac je bio čovek pun vrline; on i ja nemamo ništa zajedničko, a to govorim sa izvesnim kajanjem.“

„Nije bio tako savršen kao što svi misle“, odgovorio je Džordž.

„A ko jeste?“ Hari je spazio svoj odraz u ogledalu iznad šanka i police sa prašnjavim flašama. Gde god čovek da krene, bilo je ogledala. „Jesi li ikada išta čuo o Lusi?“

„Moramo li da pričamo o njoj?“, odvratio je Džordž.

„Ovo je samo bezazleno pitanje.“

„Ti znaš da tako nešto ne postoji. Ne smeš da trgaš šavove sa rane.“

„Samo sam radoznao. To me stvarno više ne muči.“

„Dobila je sifilis od jednog od mlađih oficira u puku. General ju je izbacio na ulicu sa bebom, i sada stoji na Pikadiliju naslonjena na zid i prodaje telo za tri šilinga. Znaš, video sam tvoj osmeh. Uopšte to nisi prevazišao.“

„Vidaš li često mog oca?“, upitao je Hari.

„Navratio sam kod njega kada sam napustio vojsku. Mislio sam da je ispravno to da uradim.“

„Kako je moj dragi tata? Da li je dobrog zdravlja?“

„Za svoje godine.“

„Je li pitao za mene?“

„Naravno da jeste.“

„Pa, morao sam da pitam. On ima dva sina, to je mnogo za pamćenje. Šta si mu rekao o meni?“

„Nisam imao mnogo šta da kažem. Naravno, znao sam za tvoju situaciju. Ali mislio sam da je najbolje da budem diskretan.“

„Diskrecija. Bravo. To je bolji deo hrabrosti, kažu. Moj vrli brat, da li je bio tamo?“

„Bio je u fabrici kada sam navratio. Mnogo radi i dugo se zadržava tamo, tako mi je rekao tvoj otac.“

Hari se nasmejao.

„Šta je bilo?“

„Ponekad ne znam da li sam ljubomoran na njega ili ga sažaljevam. Nadao sam se da će tvoje vesti o dragom Tomu biti drugačije.“

„Drugačije? Šta bi ti želeo da sam ti rekao?“

„Da je jebao gradonačelnikovu ženu i izgubio sav novac mog oca na lošim investicijama, i da su ga vlasti uhapsile zbog poreskih prekršaja. Onda bih bio zadovoljan.“

„To nije baš mnogo verovatno, zar ne?“

„Ali ne znači da to ne poželim s vremena na vreme. Ipak, možda je dvanaest časova rada dnevno u kancelariji mog oca dovoljno loša sudbina. Trebalo bi da mi je drago što sam ja to izbegao.“

„On jednostavno ostaje veran svom karakteru.“

„Pa, dosta je bilo ćaskanja. Sada mi reci zašto si kog đavola prošao kroz sve ove nevolje da me nađeš?“

„Mislio sam da bi ti možda trebala pomoć.“

„Pomoć? U čemu?“

„Da se izvučeš iz haosa u kome se nalaziš.“

„Kakvog haosa?“, pitao je Hari i nasmejao se.

„Kako bi ti se dopalo da preokreneš život, Hari? Možeš to da učiniš ako ispravno odigraš svojim kartama.“

„Kada bih mogao ispravno da odigram svojim kartama, ne bih ni bio u haosu. Hajde, dosta igara. O čemu govoriš?“

„Imam ponudu za tebe, priliku da zaradiš dosta novca veoma brzo, koristeći svoje veštine na pravi način.“

„Neko će mi platiti da pijem i gubim na kartama?“

„Tvoje sposobnosti artiljerijskog oficira i dalje su vredne određenim ljudima.“

„Žao mi je, napustio sam vojsku.“

„Ali i dalje umeš da komanduješ topovskom baterijom, zar ne?“

„Umem, ali to ne želim.“

„Šta bi odgovorio ako bih ti rekao da su sultanu Maroka potrebna dva dobra čoveka da komanduju njegovom artiljerijom?“

„Odgovorio bih pitanjem: kako je sultan Maroka došao do artiljerije?“

„Dobio ju je na poklon.“

„Dobro. Znači potrebna su mu dva čoveka da komanduju na njegovim novim topovima. A ko je drugi oficir?“

„Ja.“

„Ti? Ti ne znaš da razlikuješ jedan kraj topa od drugog. Ti si bio u medicinskom korpusu.“

„Sultan to ne zna. Dogovor je ovakav: ja ću da idem kao tvoj *aide de camp**, nosiću svoju staru uniformu, malo ću se šepuriti naokolo, i na kraju naplatiti svoj deo.“

„Za koji posao?“

„Za to što sam tebi našao posao.“

„A šta mi... ja... treba da uradim?“

„Oni žele godinu dana tvog života, Hari. To je sve. Za jednu godinu daće ti desetogodišnju platu. S obzirom na tvoj način života, verovatno ćeš je prokockati za šest meseci, ali to je tvoja stvar.“

„Desetogodišnju platu?“

„Dve hiljade funti.“

„Obojici po toliko?“

* Fr.: Poverljivi pomoćnik visokog oficira, adutant. (Prim. prev.)